Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

ИЮНЬ
15
Четверг
1939 он
№ 135 (2775)
Сэн 10 мунгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М.
Обкомой ба
БМАССР-эй Верховно
Соведэй Президиумэй
ОРГАН.

Byxii soveed intelligeenciiji marksiizm—leniniizmiin teoorioor zevseglexe

Manai oronoi tomonuud am-
altanuudai negeniinь, aradai,
ine, socialiis intelligeenciiji
aiguulalga myn bolno. Negeş-
gyren bolbol intelligeence-
yigөөr baiƶa şadaxagyi, ilan-
ajaa xydelmerişen ba tariaaşa-
ai socialiis gyren bolbol өө-
ingөө intelligeencegyigөөr
aiƶa şadaxagyi jym. Bidende
ommuniizmiin ugaa jixe zdaa-
iiji baiguulagşadta, kylьtyyr-
e xysen, inƶeneernyyd, teex-
igyyd, agronoomuud, vraaç-
uud, hurgagşanar, arxiteektor-
yyd, pisaatelьnuud, aktioor-
uud, ƶurnaliistnuud bolbol by-
i talaaraa xeregtei baina. So-
ialiizmiin orondo iskyysstvo
a kylьtyyre bolbol ynder dee-
e xemƶeede yrgegdenxei.

Soveed intelligeenciin aarmi
adaa өөrilngөө zergenyydte
ba millioon xynyydiiji toolo-
. Tedenei ton olonxinь ko-
aandna poostdo debƶyylegde-
en, ysegelderei xydelmerişed
a tariaaşad, tedenei xyyged
yn. Bolьşeviigyydei paartiaar,
oveed gyrenөөr xymyyƶyyleg-
ehen ba xatuuƶuulagdan, arad-
aa garahan, soveed intelligeen-
e bolbol өөrilngөө aradta
en sexeer ba esestee xyrter
yƶiilxeer xeƶee byxende belen
ina. Eneende, tere xadaa by-
өөrilngөө xysiiji ygene, te-
nei byxii baidal, terenei byxii
eedyi sag bolbol aradtai,
mmuniizmiin xeregtei ton
iagta barisaatai baina.

Manai zarim partiina ba so-
xytelberilegşedei zyghөө
ed intelligeencede xaamska
xaixaramƶagyigөөr xanda-
g baihan uşariiji paarti bol-
l erid buruuşaahan baina.

Manai soveed intelligeenciiji
leineer xymyyƶyylelgiin asuu-
l, ton serьjooznoor, gol zoril-
bolgogdon tabigdana. Ne-
eş minuutada, bidener bolbol
anai intelligeence xadaa socia-
s baiguulaltiin komaandna
adrnuud baihiinь martaxa jo-
gyibdi.

Marksiis-leeninske teoori—
şom baidalai ynen koompas
yn bolno. Ene koompasiiji
anai byxii xydelmerişed bol-
l jamarşji profeessitei, jamar-
speciaalьnostьtai baibaş,
nƶegiigөөr şudalxa ujalgatai.
ynөө yjede, өөrilngөө spe-
aalьnostь soo bejee xaahan,
rilngөө laboratooriiin gy, ali
reƶdeeniiin xanahaa saaşa
radaggyi xynyyd bolbol kom-
uniizmiin xysed sente baiguu-
gşadanь geƶe toologdoƶo şa-
axagyi

Paartiiin XVIII sjeezd deere,
yxer Staalin iigeƶe xelee hen:
Nauukiin nege halbari bii ba
eeniiji medexenь nauukiin by-
halbarinuudai bolьşeviigyydte
alga baixa johotoi. Ene xadaa
bşçestvo tuxai, oobşçestviin
gƶeltiin zakoonuud tuxai,
oletaarska revoliyyciin xyg-
ltiin zakoonuud tuxai, socia-
s baiguulaltiin xygƶeltiin za-
onuud tuxai, kommuniizmiin
ita tuxai nauuka myn. Lee-
nec xadaa,—geƶe nyxer Staa-
zaagaa hen,—nauukiin te-
ende durlagdahan halbariiin
nsaxan le specialiist baiƶa
daxagyi baina, tere xadaa te-
reentejee xamta, өөrilngөө oronoi sydьbaagaar tyrgen honirxodog, obşçeestvenne xygƶeltiin zakoonnudtai tanil, ede zakoonuudiiji aƶaglan xeregleƶe şadadag ba oronoo xytelberilexe politiiçeske xytelberiiin aktiivna xabaadagşanь baixiiji ermelzedeg, poliitik-obşçeestvennik baixa johotoi".

Ede ygenyydtenь, partiiina ba partiiina bişe soveed speciaiistnuud bolbol jamar baixa johotoib, tiime tiipenь temdeglegdene. Өөrilngөө xeregiiji, өөrilngөө speciaalьnostiiiji gynƶegiigөөr medelgenь marksiis-leeninske beledxelteinь zoxildono. Ene xadaa gansaxan hain inƶeneer gy, ali vraaç bişe, xarin manai socialiis oobşçestviin zorilgonuudiiji oilgodog, өөrilngөө ƶişeegeer byxii aƶalşadiiji zorigƶuuldag gyrenei deejatelь myn.

Bidener bolbol socialiis intelligeenciin dunda politiiçeske xydelmeriiin xangaltagyigөөr jabuulagdadag baixadanь, trockiis-buxaarinska ba byrƶyaazna-nacionalistiiçeske buzar şpioonuud xadaa tedeniiji şpioonsko ba vrediitelьske jabuulgada xanduuldag baihiijinь xeƶee byxende martaxa johogyibdi!

Marksiis-leeninske teoorioor, obşçeestvenne xygƶeltiin ba politiiçeske temeselei zakoonoi znaaniaar zebseglegdehen, soveed specialiist bolbol jamarşji bag ymdehen daisadiiji sag bolzortonь eliryylƶe şadaxa baina.

Marksiis-leeninske znaaniiiji şudalalga—bejelyylegdexe xereg myn, eneeniiji praktiiçeska reelьs deere tabixa xeregtei. Gadna, stydeençestviin dunda politiiko-xymyyƶyylelgiin xydelmeriiiji erid haiƶaruulxa şuxala. Ene huralsalai ƶilde manai vyznyydte 600 mianga şaxuu zaluuşuud huralsahan ba huralsaƶa bainad, ene xadaa revoliyyciin urda teexi Rossiido baihan stydeentnyydei toohoo 6 daxin olon baina. Mynөө stydeentnyyd-ylgөөder yiledberiiin komandiirnuud bolxo zaluuşuud xadaa vyznyydte marksiis-leeninske xatuuƶaliiji xyseteigeer abxa johotoi. Xerbee, stydeençestviin dunda xymyyƶyylelgiin xydelmeri xadaa bodoto hainaar tabigdanxai baigaa haanь tedener bolbol praktiiçeska xydelmeridөө tyrgөөr amƶaltanuudiiji tuilaxa baina.

BKP(b)-ein XVIII sjeezdiin itooguudta zoriuulagdaƶa, sjeezdiin hyyleer bolhon miitingnyyd ba suglaanuud deerehee xaragdahaniinь xadaa marksiizm-leniniizmiiji şudalalgada soveed intelligeence bolbol ton jixe anxaralaa tabidag baina. Iimehee manai partiiina ba komsomoolьsko byxii organizaacanuud bolbol soveed intelligeenciin ideine, marksiis-leeninske xatuuƶaliiji abalgadanь sag yrgelƶe tuhalxa ujalgatai. Ene bolbol ulam urgaƶa baigaa soveed intelligeenciin ba byxii soveed aradai intereeste zoriuulagdana.

(„Praavdiin" tyryy bişeghee).

BKP(b)-ein Ulaan-Ydiin gorkoomoi pleenym

ijyyniin 11-de BKP(b)-ein
laan-Ydiin gorkoomoi VII
eenym boloo.

Pleenym bolbol organiza-
onno ba Ulaan-Yde gooro-
i aƶalşadai dundaxi xymyy-
ylgiin xydelmeri tuxai xojor
udalnuudiiji şiidxee.

Pleenym bolbol nyx. Tatь-
na Peotra Illarioonoviç geg-
i paartiiin gorkoomoi biy-
ogoi çleengyydei sostaavta
uulƶa, BKP(b)-ein gorkoomoi
jordoxi sekretaariiin ujalgiiji
yrgegşeer hungaa.

***

Pleenym bolbol Ulaan-Yde
orodoi aƶalşadai dundaxi xy-
yƶyylgiin xydelmeri tuxai
KP(b)-ein gorkoomoi sekre-
ь nyx. Sedeenovoi doklaa-
diiji sonoshon baina.

BKP(b)-ein XVIII sjeezd bolbol partiiina, soveedske ba profsojuuzna organizaacanuudai urda negen şuxaliin şuxala zorilgo—aƶalşadiiji kommuniis johoor xymyyƶyylxiiji tabihan baina.

Tiimehee Paartiiin gorkoomoi pleenym bolbol ene asuudal tuşaa aƶalşadiiji kommuniis johoor xymyyƶyylxe konkreetne aƶaljabuulganuudiiji xaraalhan togtoomƶo abhan baina. Pleenym xadaa paartiiin byxii exin organizaacanuudiiji oiriin sag soo partiiina neemel suglaanuud deere aƶalşadai dundaxi xymyyƶyylgiin xydelmeriiiji şangadxaxa tuxai xelisexiiji duradxahan baina.

SSSR-ei Verxoovno Soveedei, negedexi zarlalgiin, gurbadugaar Seessi

Barilgiin talaar, aradai вyxesojuuzna komissariaadiiji baiguulxa tuxai

SSSR-ei aradai Komissaarnuudai Soveedei tyryylegşiin orologşo nyx. A. I. MIKOJAANAI doklaad

Nyxed depytaaduud! SSSR-ei Sojuuzai Aradai Komissaarnuudai Soveed bolbol faabrikanuud ba zavooduudai barilga xadaa manai orondo, kapitaliizmiin glaavna oronuudiiji ekonomiiçeska talaar xysexe ba urdanь oroxo zorilgiiji bejelyylxe xeregte ugaa jixe udxaşanartai gehen bodomƶonuudiiji xaraadaa abƶa, „Barilgiin talaar, Aradai Byxesojuuzna Komissariaadiiji baiguulxa tuxai" Zakoonoi projeektiiji, SSSR-ei Verxoovno Soveedei Seessiiin xaralgada oruulba.

I. BARILGIIN NARKOMAADIIJI BAIGUULXA ŞUXALA

Promiişlenno barilgiin yrgen froont xadaa BKP(b)-ein XVIII sjeezdeer batalagdahan tabanƶilei plaanai johoor gansa le gurbadugaar tabanƶilei yjede bidenereer bejelyylegdeed bolixo bişe, xarin faabrikanuud ba zavooduudai barilga bolbol gurbadugaar tabanƶilei hyyleer xede xeden ƶilnyydte yrgen froontoor yrgelƶelexe geeşe, uşaranь, kapitaliizmiin bajalig oronuudiiji ekonomiiçeska talaar xysexe ba urdanь oroxo zorilgo xadaa 10-15 ƶilnyydte bejelyylegdexe baina.

BKP(b)-ein XVIII sjeezd deere doklaad soogoo, nyxer Staalin bolbol promiişlenno yiledberiiin teempnyydei zarim xaraanuudiiji ygexe zuuraa iigeƶe xelee hen:

„...AXŞ-gei oroidoo 18,8 millioon toonn şirem byteehen, 1938 onoi kriizisne ƶiliinь xaraada abangyi, xarin AXŞ-da promiişlenno debƶeeltiin baihan ba tiixede tende 43 millioon şaxuu toonn şirem byteegdehen, 1929 onoinь xemƶeeji xaraada abƶa, AXŞ-ji ekonomiiçeska xyseƶe urdanь garxiin tulada, bidener şiremei ƶil byriin xailuulgiiji 50-60 millioon toonn xyrgexe johotoibdi".

Tiime bolxolooroo, Jevroopiin ba AXŞ-gei kapitaliis ton bajalig oronuudiiji ekonomiiçeska xyseƶe urdanь oroxo zorilgiiji şiidxexe geeşe jyyb gebel, bidenerte, ƶil byri 50-60 millioon toonn şirem xailuulxa xeregtei baina. Bidener bolbol 1938 ondo 15 millioon şaxuu şirem xailuulhiijimnai taanar medenet, xarin gurbadugaar tabanƶilei hyylşiin ƶilde 22 millioon toonn şirem xailuulxaar xaraalagdaba. Ene prograammiiji ylyylen dyyrgeƶe bolxo gy, ali soxom ylyylen dyyrgexebdi, gebeş, 50-60 millioon toonn xyrter şirem xailuulxiin tula, xuuşan peeçenyydei xydelmeriiin haiƶaruulxatai ba xuuşan predprijaatinuud deere produukca gargalgiiji jixedxexetei xamta, şine domennoi peeçenyydiiji yşөө xede xeden ƶilnyydte baiguulxa xeregtei, uşaranь, şirem—ene xadaa promiişlennostiiin busadşji halbarinuudai urgaltiiji xangadag, promiişlenno yiledberiiin tiime elemeent myn.

Iime deereheenь, gurbadugaar tabanƶilde ba gurbadugaar tabanƶilei hyyleer xede xeden ƶilnyydei torşo soo, barilgiin yrgen xemƶee bolbol barilgiin xydelmerinyydei yrgen dalaisiiji erixe geƶe bodoxo xeregtei. Negedexi ba xojordoxi tabanƶilnyydte, SSSR-te olon faabrikanuud ba zavooduud baiguulagdahiijinь taanar medenet. Gurbadugaar tabanƶil xadaa saaşadaa urgaltiiji ygene. Gol ciifrenyyd iime gebel.

Kapitaalьna gargaşanuudai niite xemƶee bolbol xojordoxi tabanƶilde 114,7 milliaard tyxerig baihan aad, gurbadugaar tabanƶilde 192 milliaard tyxerigөөr (bejelyylegdeƶe baigaa smeetne sengyydeer) xaraalagdaa. Promiişlennostьdo kapitaalovloƶeeninyyd xadaa xojordoxi tabanƶilde 58,6 milliaard tyxerig baihan aad, gurbadugaar tabanƶilde 111,9 milliaard boloo. Gurbadugaar tabanƶilde promiişlennostьdo oruulalganuud bolbol xojor daxin şaxuu urgaa, xarin limiithee deeşe (tomonuud) objeektnyyd xadaa promiişlenno barilgada serьjoozno huuriiiji — xaxadhaanь jixiiji eƶelne.

Kapitaalьna gargaşanuudai 16,4 milliaard tyxerig niite xemƶeetei promiişlenno 20 narkomaaduud tuşaa, 1939 onoi ƶişee deere xarabal, limiithee deeşe objeektnyydei barilgada 11,9 milliaard tyxerig zoriuulagdana. Ondoogoor xelebel, 12 milliaard şaxuu tyxerig gy, ali promiişlenno narkomaaduud tuşaa kapitalovloƶeeninyydei 70-haa deeşe proceentnь limiithee ylyy (tomonuud) barilgada gargaşalagdaxa baina.

Barilgiin, bejee daangi Narkomaadiiji baiguulangyi, faabrikanuud ba zavooduudai barilgiin iime jixe prograammiiji bejelyylxenь berxetei baixa belei.

Mynөө, faabrikanuud ba zavooduudai barilganь narkomaaduudaar өөhedөөrenь bejelyylegdene.

Faabrikanuud ba zavooduudai xydelmeriiiji haiƶaruulgiin, aƶaliiji organizaacalgiin, texnologiiçeska proceessiiji xytelberilgiin, gologdoltoi temeselei, produukciin şanariiji haiƶaruulgiin, yiledberiiin şinenyyd meetodyydiiji nebteryylen oruulalgiin, produukciin şinenyyd tiipyydiiji xereglelgiin iime jixenyyd zorilgonuudtai narkomaaduud bolbol negendoro, tusagaar znaaninuudiiji, tusagaar xaixaramƶiiji erideg, өөrөө, xydelmeriiin tusagaar halbari bolxo barilgiin fyynkcenyydeer daragdaşanxai.

Bejeeree narkomaad byxen bolbol өөrtөө, faabrikanuudiiji ba zavooduudiiji baiguuldag, ene faakt xadaa barilgiin indyystriiin, barilgiin organizaacanuudai jixete tarangi jabadalda xyrgөө.

Narkomtiaƶproomiiji—6, Oborooniin promiişlennostiiin Narkomaadiiji—4, Narkompişçeproomiiji—3, Narkomlegproomiiji—2 ba Narkommaaşiiji—3 gexe meteer, narkomaaduudiiji tomo bişe bolgolgotoi daşaramdan, ene tarangi jabadal xadaa barilgiin xeregte xoxidol uşaruulƶa, yşөө saaşadaa delgerehen baina.

Narkomaaduudai xubaarilxadanь, barilgiin organizaacanuud saaşadaa tomo bişe bolƶo, xytelberilxii kaadrnuud taruu boloo. Ƶişeenь, Narkomtiaƶproomoi nege Glavstroihoo doloon glavstroinuud, Narkompişçeproomoi Glavstroihoo—gurban glavstroinuud ilagarhan ba byxii narkomaaduudaar ene mete boloo. Narkomaaduud xubaarilagdaa, myn baha treestnyyd xubaarilagdaa, tomo bişe ƶiƶe boloo, enenь, treestnyydei tooji oloşoruulgada, tedenerei xydelmeriiiji bagadxalgada, xede xeden uşarnuudta, ypravleengeske gargaşanuudai jixedxelxede ba barilgiin yniiji deeşelyylgede xyrgөө.

Narkomaaduudai barilgiin organizaacanuudai baiguulaltanь vertikaalьna geeşe. Ene xadaa jamar jyymende xyrgeneb gebel, eldeb narkomaaduudai barilgiin olon treestnyyd ba kontooranuud bolbol xamtadaa nege goorodto baina. Barilgiin organizaacanuudiiji baiguulxa sisteemiin ondoo baigaa haanь, ede treestnyydei olonxinь xadaa baixa yndehe huurigyi bolxo baihan ba xede xeden narkomaaduudai barilgiin xydelmeriiijinь nөөxi le treestnyyd ba kontooranuud dyyrgeed le baixa hen. Ƶişeenь, Barilgiin Xeregyydiiji erxilexe Komiteedei medeenyydei johoor, mynөө Sverdloovskodo barilgiin 15 treestnyyd ba zarimaniinь treestnyydei poloƶeenide xydelmerildeg, barilgiin 11 kontooranuud bii. Ede treestnyyd ba kontooranuudai kapitaalьna xydelmerinyydeinь xemƶee 450 millioon tyxerighөө baga ylyy baina. Zarim treestnyydei xydelmerinyydei nege ƶileinь xemƶee 8-9 millioon tyxerig bolno.

Inƶeneernyydei ba administraatornuud-barilgaşadarai ugaa olon kaadrnuud xadaa olontooto treestnyydei kanciliaarinuudta huudaganь oilgostoi.

Barilgiin byxii ploşçaadkanuudiiji racionaalьnaar ba hainaar xytelberilexiin tula, Sverdloovskodo 5-6 treestnyydei xyreƶe magad baihaniinь heƶeggyi.

Bi bolbol nege le ƶişee Sverdloovskohoo xaruulaab, xarin ene poloƶeeni xadaa jamar negen xemƶeegeeree xaanaşji bii.

Barilgiin, Byxesojuuzna Narkomaadiiji organizaacalgatai daşaramduulan, barilgiin ton olon organizaacanuudiiji usadxalga bolbol treestnyyd ba kontooranuudhaa, oopedno nileed olon kaadrnuudiiji barilgiin ploşçaadkanuudta elьgeexe argiiji bidenerte olgoxo ba eneegeeree, barligiin xeregiiji haiƶaruulxa baina.

Urdanь baihan Narkomtiaƶproom, Narkommaaş ba Narkomlegproom gegşed xamtadaa, xubaarilxiingaa urda tee, barilgiin 59 treestnyydtei baigaa. Ede narkomaaduudiiji tomo bişe bolgohonoi hyyleer, barilgiin treestnyydenь 130 boloo. Yşөө xynyydiiji barilganuudhaanь boliuulƶa, treestnyydte huulgahan bolno. Narkomaaduudiiji tomo bişe bolgoxodo, barilgiin vertikaalьnaar baiguulagdahan apparaad xadaa bejee xariuulnagy-.

Xarin, zarim narkomaaduudai dyyrgegdehen barilganuudainь kaadrnuudiiji busad narkomaaduudai barilganuudta yleedeg dyrimtei boloo haa racionaalьna baixa belei, ilangajaa, barilgaşad bolbol xeden daxin, nege goorodhoo nygөө goorodto oşoxo duragyi baidag ba tedenerei olonxinь ene şaltagaanaar өөrilngөө kvalifikaaciiji helgedeg baina. Eneenei rezylьtaadta, bidener bolbol barilgaşadai oopedno kaadrnuudiiji geene ba barilgiin xeregei maasterьnuudiiji bii bolgoxo xeregiiji haatuulnabdi. Barilgiin narkomaad xadaa ene dutagdaliiji likvidiirovelxe hen, tedenerei kvalifikaaciiji deeşelyylƶe, xeregtei kaadrnuudiiji zandanь yleexe hen, eneegeeree, kaadrnuudai tarangiiji ba tedenerei tekyyçestviiji (jirexe oşoxo uşariiji) likvidiirovelxe gy, ali miinimymde xyrgexe hen.

Tiime bolxolooroo, BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei negete bişe temdeglehen, barilgiin kaadrnuudiiji bexiƶyylgiin probleeme yşөө tyrgenөөr şiidxegdexe baina.

Esestee, barilgiin Narkomaad xadaa gansa le barilgiin xeregiiji haiƶaruulxiin tula xeregtei bişe, tere bolbol magad jixenxideel, aƶallaƶa baigaa faabrikanuud ba zavooduudai xydelmeriiiji haiƶaruulxiin tula xeregtei, uşaranь, mynөө barilgiin fyynkcenyydeer daragdaşahan, narkomaaduudai xytelberilegşed xadaa şine predprijaatinuudiiji tyrgenөөr baiguulxiiji xyseƶe, olonxidool eksploataaciin zorilgohoo zailşanad.

Iime deereheenь, barilgiin xeregiiji haiƶaruulxiin tula, myn baha promiişlennostiiin aƶallaƶa baigaa predprijaatinuudai eksploataacalgiiji haiƶaruulxiin tula, barilgiin fyynkcenyydiiji tusagaar narkomaadta, barilgiin Narkomaadta damƶuulan ygeƶe, promiişlenno narkomaaduudiiji ede fyynkcenyydhee sylөөlxe şuxala. Promiişlenno narkomaaduud bolbol aƶaliiji organizaacalga, gologdoliiji likvidaacalga, şanariiji haiƶaruulga ba produukciin өөriinь yniiji dooşoruulga—promiişlennostiiin ede xydelmerinyydiiji haiƶaruulgada өөhediingөө byxii xaixaramƶiiji xanduulxa xeregtei baina.

Faabrikanuud ba zavooduudai barilgiin talaar Narkomaadiiji baiguulxa xysed şuxala boloo geƶe byxii xelegdehen zyilhөө xaragdana.

II. BARILGIIN NARKOMAADAI XYDELMERIIIN XEMƵEE

Barilgiin Narkomaad bolbol orondoxi byxii barilgiiji erxileƶe şadaxagyi. Barilgiin Narkomaad baiguulagdaxanь gehenhee, ene Narkomaad xadaa orondoxi byxii barilgiiji bejelyylxe johotoi gegdene bişe. Eneegeer, bidener bolbol Narkomaadiiji daraƶarxixo hemdi. Xydөө aƶaxiin barilga, tymer zamai ba şosseino xargiinuudai barilga, kommunaalьna ba baira baidalai barilga ba magad, elektrostaancanuudai barilga bolbol tiimenyyd narkomaaduudai ba niutagai soveedyydei medelde ylexe johotoi.

Barilgiin Narkomaad xadaa faabrikanuud ba zavooduudiiji barixa ba tedenertei xolbootoi baira baidalai ba kylьtyyrne-aƶahuudalai barilgiiji yngergexe johotoi. Baga xemƶeegei, xydelmerilƶe baigaa predprijaatinuud deere limiithee dooşo barilga, baga yrgedxelge, ƶiƶe barilganuud gexe metediiji, narkomaaduud bolbol urdiingaa ƶuramaar jabuulxa johotoi.

Tiime bolxolooroo, barilgiin Narkomaad bolbol eli todorxoilogdohon zorilgonuudtai baixa geeşe.

Baira baidalai barilgiiji, olonxidool niutagai soveedyyd jabuulna. Duraxyselei baigaa haa, ede soveedyyd xadaa baira baidal-barilgiin hain specializiirovanne organizaacanuudiiji baiguulxa ba gansa le өөrtөө bişe, xarin tedenerei zakaazuudaar ba tedenerei myngөөr narkomaaduudta bariƶa şadaxa baina. Niutagai soveedyyd bol-

(Yrgelƶelenь 2-doxi niuurta).

SSSR-ei Verxoovno Soveedei, negedexi zarlalgiin, gurbadugaar Seessi

Nyxer A. I. MIKOJAANAI doklaadai yrgelzelel

bol baira baidal barilgiin xeregiiji şudalamaar, barilgiin xysed hain organizaacanuudtai baixa johotoi. Mynee, Narkomjyst xyrteree, narkomaad byxen xadaa eertee gernyydiiji eeree barixa johotoi, iime bolşoo, uşaranь, gorsoveedyyd bolbol narkomaaduudta baira baidal barixiiji xysenegyi.

Baira baidal barilgiiji, şine narkomaadta damzuulan ygexe xereggyi, niutagai ba respyblikaanska organizaacanuud xadaa baira baidal barilgiin xeregiiji eehedtee ynexeer xygzyylxe xeregtei baina.

III. BARILGIIN NARKOMAADIIJI BAIGUULXIIN TULA YSLOOVINUUD BII BOLOO

Barilgiin Narkomaadiiji baiguulxiin tula ysloovinuud bii boloo gy? Terenei xysed hainaar xydelmerilxiinь tula şuxala ysloovinuud bii gy? Tiime, ede ysloovinuud bii. Tedener, ede ysloovinuud jyyb gebel, hyylşiin zilnyydei torşo soo promiişlenno narkomaaduudta, xysed oopedtoi ba myn baha kaadrnuudtai barilgiin bexi organizaacanuud urgaa.

3-4 zilei urda tee, byxii şaxuu barilga xadaa azaxiin arga zebseg geze nerlegdedegeer jabuulagdadag baigaa. Ene arga zebsegei udxanь jyyb gebel, predprijaatiiin eksploataaca ba barilga bolbol azallaza baigaa, predprijaatiiin direekceer udaridagdadag baigaa.

Barilgiin azaxiin arga zebseg xadaa manai exin tyryyşiin ooped baihan jym, teed, tere bolbol nege tylegtee gol arga zebseg geze toologdoxoo bolihon baina. Yşee 1936 ondo, BKP(b)-ein CK ba SSSR-ei SNK xadaa ene asuudaliiji speciaalьna zybşeze xelseed, tedenerei togtoomzo soo temdeglegdeheniinь, podriaadna meetodte şilzen orolgo bolbol barilgiiji haizaruulgiin ysloovinь baixa johotoi. Tiixede, BKP(b)-ein CK-gei ba SSSR-ei SNK-gei zaahanlinь:

„Barilgiin xeregdexi kystaarşçina ba partizaanşçinahaa, barilgiin tomo indyystriiin zamda şilzen orolgo bolbol barilgiin sengiiji dooşoruulgiin yndehe huuri myn. Eneenei tulada, barilgiin xydelmerinyydiiji podriaadna arga zebsegeer, nerelen xelebel, materiaalьno-texniiçeske ymsiin baazatai (mexaniizmnuud, traansport, erjesiin zeerinyyd, ger bairiin foond g. m.) ba barilgaşadai sag yrgelziin kaadrnuudtai ba eeriingee xydelmeride, barilgiin detaalьnuud, xaxadfabrikanuud ba konstruukcanuudai, promiişlenno tomo yiledberide tyşedeg, barilgiin xodoodoo azallaza baigaa podriaadna organizaacanuudaar dyyrgelgede şilzen oroxo şuxala".

Ene togtooloi hyyleer, hyylşiin zilnyydei torşo soo podriaadna barilgiin xereg uragşaa ton tyrgeneer jabaa, barilgiiji eksploataacahaa ilgadag, taatai predprijaatinuudai direekcenyydhee duldiidangi bişe ba tedenertei doogovoroi xarilsaatai, zygeer nege le narkomaadta medeltei, faabrikanuudai ba zavooduudai barilgiin talaar ypravleeninyydiiji baiguuldag boloo.

1937 ondo, promiişlenno narkomaaduudai Glavstroinuudai talaar podriaadna barilgiin xemzeenь 2.250 millioon tyxerig bolhon baigaa, xarin 1939 ondo ene syymmenь 6.200 millioon tyxerig, nerelen xelebel, 1937 onoixihoo gurba daxin şaxuu jixe bolxo baina.

Eneenhee xaragdaxanь, negedexieer, ene xadaa barilgiin erxim hain ba zyb meetod myn ba, xojordoxioor, narkomaaduudta, podriaadna barilgiin oopedtei, barilgiin serьjoozno apparaaduud baiguulagdaa. Promiişlenno narkomaad byxende, promiişlenno barilgiin şine narkomaadai tula jaçeika, eeriingee apparaadtai, kaadrnuudtai, mexaniizmnuudtai, myngen zeerinyydtei ba eldeb foondnuudtai jaçeika xydelmerilze baina.

Ene baaza deere, promiişlenno narkomaaduudai sostaavta xydelmerilze baigaa, barilgiin organizaacanuudai baaza deere, promiişlenno barilgiin xysed hain ba bexi narkomaadiiji baiguulza bolno.

Mexaniizmnuudai paarkiijiş haanь abza yzeje. Bidener bolbol mynee, 3 miangan ştyyk ekskavaatornuudtai paarktaibdi, xarin 1932 ondo, manaida oroidool 450 ekskavaatornuud baigaa. 1932 ondo bidener xadaa gol tyleb, iimportno ekskavaatornuudiiji xeregledeg baigaabdi, xarin mynee, esege orooimnai yiledberiiin ekskavaatornuudai ugaa jixe paark manaida bii.

1932 ondo barilgiin podriaadna organizaacanuudai gol zeerinyydenь 500 millioon tyxerig bolhon aad, 1939 onoi eseste—1.887 millioon tyxerig bolzo, nerelen xelebel dyrbe daxin şaxuu urgaa. Ene le yjede, barilgiin maşiinanuudai paark xadaa sengeerenь xelexe boloo haa, 200 millioon tyxerighee 1 milliaard tyxerigte xyrter, nerelen xelebel, 5 daxin jixe boloo.

Barilgiin organizaacanuudta, mexaniizmnuudai iime jixe paarkiin bii baihan uşar bolbol barilgiiji mexanizaacalgiin xeregte uragşaa jixeer debzexe argiiji bidenerte olgono.

Urdanь Narkomtiazproomoi ba Narkommaaşiin (mynee 9 narkomaaduudta xubaarilagdahan) Glavstroinuudai barilgiin organizaacanuud bolbol 1938 ondo, betoon tabilgaar 56 proceent, gazarai xydelmerinyydte—56 proceent, betoon beledxelgede—98 proceent ba xair şuluuji bisalalgada—99 proceent mexanizaacalgiiji tuilaa.

Tuilaltanuud jixe gebeşji, xynei xysiiji gargaşalaxa talaar ylemze azal jixete, ylemze taagyi proceessyydiiji, ilangajaa gazarai xydelmerinyydiiji mexaniziirovelge dutuu baina. Bi xadaa eneenei talaar tyryy jabahan narkomaaduudiiji xaruulaab, xarin busad narkomaaduudta, gazarai xydelmerinyydiiji mexanizaacalxa xereg yşee muu baina. Manaida xydelmeriiin nege proceessiiji mexaniziiroveleed, busadiijinь garaaraa yrgelzeledeg, olonxidool iime baina. Jamarşji proporco boldoggyinь, iime ysloovinuudta jamarşji zybeer taaralduulalga tuilagdadaggyinь eli, iimehee, olonxidool mexaniizmnuud miil baidag, uşaranь, gar xadaa maşiiniiji xysedeggyi baina.

Narkomaaduuta, treestnyydei ba glavkoomuudai barilgiin belen apparaadtai bolood baihan, barilgiin froont deere tomonuud ilaltanuudiiji tuilahan belen kaadrnuudtai, mexaniizmnuudai jixe paarktai ba nileed jixe gol zeerinyydtei, bidener xadaa faabrikanuud ba zavooduudai barilgiin talaar Narkomaadiiji baiguulxiin tulada şuxala byxii ysloovinuudtaibdi.

IV. BARILGIIN NARKOMAADAI ZORILGONUUD

Ene Narkomaad baiguulagdaad baixadaa, BKP(b)-ein XVIII sjeezdiin doro dursagdagşa togtoomziiji xyndeteigeer dyyrgexenь xeregtei baina:

„Sjeezd bolbol **barilgiin tyrgen meetodyydiiji** praaktikada erid şangaar nebteryylen oruulalgiin şuxalada xaixaramziiji xanduulna, eneenei tulada, barilgiin indyystriiiji xygzyylge, barilgiin territoriaalьna organizaacanuudiiji byxii xemzeegeerenь bexizyylge, şuxala predprijaatinuudiiji baiguulza, koompleksno mexanizaaciin yrgen xygzelteteigeer ba barilgiin standaartna detaalьnuudiiji ba konstruukcanuudiiji xereglelgeteigeer, barilgiin geegdengi indyystriiiji aradai azaxiin tyryy halbarida oruulalga erigdene".

Jixenyyd zorilgonuud baina. Narkomaad xadaa egeel ede zorilgonuudiiji bejelyylxiin tula xeregtei.

Barilgada azalai bytessiin debzelte bolbol ene narkomaadai şuxaliin şuxala zorilgonuudai negeniinь myn.

Xojordoxi tabanzilei torşo soo barilgiin xydelmerişedei azalainь byteesiiji 83 proceent deeşelyylegdeze, bidenerte şadagdaa. Ene xadaa azalai byteesiiji saaşadanь iime tyrgeneer deeşelyylze bolmoor bişe, tiime jixe debzelte mete xaragdahan baigaa. Gebeş, xerbee manaida olonto yzegdedeg, zarimdaa mexaniizmnuudta muugaar xandadag, manai barilgiiji, azalai buruu organizaaca deerehee boldog bailganuudiiji xaraza yzee haa, olon rezeervnyyd elirxeilegdexe baina. *Egeel iimehee, gurbadugaar tabanzilei plaan bolbol barilgiin xeregte azalai byteesiin yşee 75 proceent urgaltiiji ygexeer xaraalaa.* Ene bolbol xysed reaalьna geeşe, uşaranь, mexaniizmnuudai paark ugaa jixe, dutuunuud yşee tuilai jixe baina, Ede dutuunuudiiji likvidaacalga xadaa ene daabariiji dyyrgexe ba ylyylen dyyrgexe argabaidaliiji bidenerte olgoxo baina.

Xojordoxi tabanzilde, negedexi tabanzileixihee jixeer barigdahaniinь xarakteerne gebel: 1932 ondo kapitaalьna gargaşanuudai xemzeenь 19,4 milliaard tyxerig baihan aad, 1937 ondo 33,2 milliaard tyxerig, nerelen xelebel, 13,8 milliaard tyxerig gy, ali 71,1 proceent jixe bolzo, barilgiin iimeer urgaxadanь, barilgiin xygelmerişedei, slyyzaşçenerei ba inzeneerno-texniiçeşke xydelmerilegşedei, nerelen xelebel, byxii personaalainь too jixe boloo bişe, xarin toogoigoo talaar yseeree gebel: 1932 ondo 3.126 miangan xyn baihan aad, 1937 ondo 2.348 miangan xyn bolzo, 800 mianga şaxuu xynyyd, nerelen xelebel, 25 proceent yseerhen baina.

Gurbadugaar tabanzilde barilgiin ugaa jixe xemzeegei baixadanь, xojordoxi tabanzileixihee 15 proceentde xydelmerişedei too dooşoruulgiiji bejelyylxe, bidenerte xeregtei baina. Ene bolbol xysed bolmoor ba xeregtei geeşe, ilangajaa, bidener xadaa aradai azaxiin byxii halbarinuudta xydelmerişe kaadrnuudiiji jixeer xereglenebdi. Ene xadaa mexaniizmnuudiiji xysed xereglehenei yndehe huuri deere, fabriiçna beledxelei detaalьnuudiiji, konstruukcanuudiiji xereglehenei yndehe huuri deere şiidxegdeze bolno. Ene xadaa standartizaaciiji nebteryylen oruulhanai, barilgiiji tipizaacalhanai yndehe huuri deere, barilgiin organizaaciiji ba barilgiin xeregeer xytelberilgiiji haizaruulhanai yndehe huuri deere şiidxegdeze bolno. Zygeer, ede bygede bolbol barilgiin şanariiji nileed jixe haizaruulgada (xarin ende, bidenerte yşeel olon jyymiiji xexe xeregtei baina), barilgiin yniiji dooşoruulgada xyrgexe johotoi, jyyb gebel, olon jyymende hurahan ba baga bişe amzaltanuudtai manai barilgaşad xadaa barilgiin yniiji dooşoruulgiin xeregte tusagaar jixe ermelzelgee garganagyi. Yniiji dooşoruulgiin asuudal—azaxiin jixe şuxala udxaşanarlai asuudal myn, Faabrika byxenei yne sengeinь baga baixa byri, manaida faabrikanuud olon bolxo, faabrika byxenei, yne sengeinь jixe baixa byri manai faabrikanuud yseen bolxo. Yne jixete barilga bolbol manai xygzeltiin teempnyydiiji haatuulna, xarin barilgiin yniiji dooşoruulga xadaa xygzeltiin teempnyydiiji tyrgedxene. Egeel iimehee, barilgiin yniiji gooşoruulxa tuxai asuudal iime xursaar tabigdana.

Barilgiin exin ba eses xojoroinь xoorondo zilhee deeşe bolşodog, manai faabrikanuud ba zavooduudai barilgiin sagiiji xozomduuldag uşarnuudiiji xysed usadxalga bolbol narkomaadai xydelmeridexi glaavna momeentnyydei negeniinь baixa johotoi. Ene bolbol barilgiiji yne jixetei bolgono, materiaalьna zeerinyydiiji miil xebtyylne.

Egeel iime deerehee, barilgiin bolzornuudiiji xurdadxalga, barilgiin tyrgen meetodyydiiji xereglelge bidenerte xeregtei baina, zygeer bagaxan objeekt abaad, oranzereino ysloovinuud ta tereenee beledxeed, reklaamno-xaruulgiin johoor „tyrgen barilgiiji" yngergeed, gazeedyydhee korrespondeentnyydiiji asaraza jixeer şuujadag baibaşji haanь, xarin busad objeektnyydeinь barilga melexein teempeer jabadag—zarim tiimenyyd barilgaşag şingieer (zygeer, edeşji yseen beze) xexe gegdene bişe geeşe. (**Enieeldeen**).

Zorilgo jyyb gebel, promiişlennostiiin barigiin maassova meeted bolxo barilgiin ynexeer tyrgen meetodyydiiji nebteryylen oruulxa. Şine narkomaad xadaa eneeniiji xexe johotoi ba xeze şadaxa baina. Eneende, paartiiin XVIII sjeezdiin daabari bii, tereeniiji bejelyylxe ton şuxala baina.

Narkomaad bolbol barilgiin yşee nege dutuuji zahaza şadaxa geeşe. Nege barilgada tymerei dutadag deereheenь, jixe ceementiin miil xebtedeg uşarnuud bii. Nege le goorodto, nygee barilga deerenь ceement ygei aad, tymerei miil xebtedeg deereheenь, xaananşji xydelmerinь haatadag baina. Tymer ba ceementiiji nege barilgahaa nygeedederь damzuulan helgee haanь, barilganuudanь xojuulaa jabaxa belei. Zygeer, tus ilgaatai barilganuud, tus ilgaatai narkomaaduud baihan deereheenь, materiaalnuudanь miil xebtedeg baigaa.

Ene xadaa materiaalnuudai baga deereheenь, tedeneriiji miil xebtyylengyi tyrgeneer xereglexiin orondo, ton şuxala materiaalnuudai miil xosorşodog uşarta xyrgedeg baina. Materiaalnuudaar, koompleksno bişeer xangalga jamar uşarta xyrgeneb gebel, tedenerenь xeregteihee ylyy jixeer xebteze baidag geeşe.

Barilgiin Narkomaad xadaa ene ybeşeniiji likvidiirovelze hain şadaxa baina. Tereende barilganuudanь olon baixa, teed tere bolbol materiaalnuudiiji helgen xajaza gy, ali nariaaduudiiji nege barilgahaanь nygeedede helgen adresovaalza şadaxa. Narkomaad bolbol barilga xadaa xaana xydelmerişedeer xangagdangib, tende materiaalnuudiiji ygeze şadaxa, xarin materiaalnuudai olon baihan gazariiji xydelmeriiin xyseer ykomplektovaalza şadaxa. Nege barilga deere materiaalnuudanь bii aad, barilganuudanь beje bejenhee zailaşahan deereheenь, barilga xadaa xerbee tereende xeregtei noomeroi tymerei eertee ygei baigaa haanь, tomo noomeriiji abdag baina, xarin eneenheenь tymerei gargaşanь jixe boldog. Xerbee yne bagata materiaalai ygei haanь, yne jixete materiaaliiji xereglededeg gy, ali xerbee zergeleze baigaa barilgadanь izvioosko ygei aad, ceementiin dutamag baibaşji, xerbee izviooskiin ygei haanь, ceement gargaşaladag baina. Iimeheenь, ekonoomiiin şuxala baihan ene yjede, materiaalnuudiiji ylyylen gargaşaladag baina.

Manai apparaadai organizacioonno dutagdalnuud xadaa olonxidool, ekonoomnoor xereglexiin orondo, barilgiin materiaalnuudiiji ylyylen gargaşalgada ba tedenerei miil xebtelgede tuhaladag geeşe.

Şine Narkomaadiiji baiguulga bolbol materiaalnuudai miil xebtelgiiji ygei bolgoxiiji gy, ali ton miinimyymde xyrgexiiji ba tedeneriiji zybeer xereglelgiin zamaar materiaalnuudta ekonoomi oruulxiiji bidenerte tuhalaxa baina.

Esestee, barilgadaxi miil bailganuud yseerxe johotoi. Narkomaad xadaa xyngeneer manevriirovelze şadaxa. Manaida xydelmerişed dutadag, xarin zarimdaa, xydelmerişed bolbol barilganuud deere miil baidag. xamag xereg xadaa organizoovanno bişede baina. Narkomaad bolbol xydelmeriiiji hainaar organizovaalza, eneegeeree, barilgiin xeregei hainaar jabaxiin tula ede dutuuduudiiji likvidiiroveleze şadaxa baina.

Barilgiin Narkomaadai hain xydelmeriiinь tulada serьjoozno ysloovinuudai negeniinь jyyb gebel, barilgiin materiaalnuudai yiledberiiin talaar Narkomaad bidenereer baiguulagdaad baina. Manai xydelmeriiin hula uçaastog bolbol organizacioonno bexizyylegdehen bolno.

Barilgiin materiaalnuudai yiledberi xadaa eldeb narkomaaduudai ba niutagai promiişlennostiiin xoorondonь yşee jixeer tarangi, organizacioonno zabxairangi baihiijinь taanar medenet, ene xadaa barilgiin materiaalnuudai yiledberidenь ba tedenerei şanartanь vlijaalhan baina.

Tiime bolxolooroo, barilgiin materiaalnuudai yiledberiiin Narkomaad bolbol barilgiin Narkomaadai ton dyte xyrşenь bolxo ba barilgiin sydьbaaji şiidxexe baina.

Bidener bolbol ede Narkomaaduud xadaa barilgiin xeregiiji uragşanь amzaltataigaar debzyylxe beze geze hananabdi. Mynee, barilgiin materiaalnuudai yiledberide zarim haizaralga xaragdaad baina.

Ton glaavnonь, barilgiin materiaalnuudai yiledberiiin Narkomaad xadaa barilgiin xereglelnyydei tulada, mynee deeree manaida xysed exilegdeegyi baigaa, detaalьnuudai ba konstruukcanuudai yiledberiiin xeregiiji debzyylxe geeşe. Promiişlenno narkomaaduudai negeniinş xadaa byxiide xeregtei detaalьnuudai maassova yiledberiiiji jabuulxa şadalgyi, tereende, gansa eertenь maassova yiledberi xereggyi. Ene organizacioonno defeekt bolbol detaalьnuudai yiledberiiiji haatuulna.

Manai zorilgiin eriltiin johoor barilgiin materiaalnuudai promiişlennostiiiji xytelberilxe talaar organizacioonno defeektiiji likvidiiroveleze, bidener bolbol detaalьnuud konstruukcanuudai maassova fabriiçna yiledberiiin tula xargii neegeebdi, byxii detaalьnuudiiji ploşçaadkanuud deere kystaarna johoor eertee xedeg baihanai orondo, ede detaalьnuud ba konstruukcanuudaaraa barilgiin organizaacanuudiiji xangaza şadaxabdi.

Eneen tuxai olon xelegdee gebeş, baga jyyme bytedeg baigaa, uşaranь, ene zorilgiiji eehedee debzyylxe johotoi, tiime organizacioonno reçaaguud baigaagyi mynee, barilgiin materiaalnuudai Narkomaad bii, tere xadaa ene xeregei tylee orolsoxo johotoi, zygeer barilgiin Narkomaad bolbol barilgiin detaalьnuud ba konstruucanuudai yiledberiiiji xysed jabuulxiin tula, barilgiin materiaalnuudai Narkomaad iji uragşanь tylxixe johotoi. Ene xadaa barilgiin şanariiji haizaruulxa arga olgoxo, tereeniiji xurdadxaxa ba yniijinь dooşoruulxa baina.

Mynee şine narkomaad bolbol barilgiin xeregdexi ylyylen gargaşalganuudta esergyy temeseliiji organizovaalxa johotoi. Manaida, olonxidool xen-negende hairxaxiin tulada bardamnaxiiji duralza, Moskvaada centraalьna yylicede gy, ali xaana-negetee oi modon soo, ene projeektiingee xaanaşji baigaa haanь xamaagyi, projeektnyydei arxitektyyrne oformleenide jixe myngenyydiiji gargaşalza, magtuulxiiji xysedeg baina. Ene xadaa barilgada baarsko-pomeeşçiçье ylyy gargaşalganuud myn, eneeniiji manai promiişlennostiiin barilgiin praaktikahaa zailuulan namnaxa xeregtei.

Narkomaad bolbol barilgadaxi ylyy gargaşalganuudtai baazaxiida xaişa xereg xandalgatai temesexe johotoi. Tere xadaa myn tereşelen, SSSR-ei SNK-gei xede xeden zyb togtoomzonuudai baibaşji, yşee ynexeer haizaruulagdaagyi baigaa projeektne xeregiiji haizaruulxa johotoi. Iimehee—projeektnyyd ba smeetenyydgyigeer jixe barilga xedeg baina. Zarimdaa, barilgiin esestee xyrxe yjedenь, projeektnyydenь belen boldog. Zygeer, ene uşarta projeekt bolbol barilgada vlijaalza şadaxagyi, tere xadaa faaktnuudai udaadaxi konstataacanь bolzo şadaxa.

Paarti ba praviitelьstvaar buruuşaagdabaşji, hemeexeneer yşee yrgelzelheer baigaa, gigantomaaniiiji likvidiirovelxe xeregtei. *Jixe bişe faabrikanuudiiji barixa—ene xadaa tyrgeneer barixa, produukciiji tyrgeneer abxa ba yiledberiiiji tyrgeneer xereglexe gehen uşar myn.* Tomonuud ba zizenyyd predpijaatinuudai xoorondoxi tensyyrinь jamarab gebel, manai orondo tomonuud predprijaatinuudanь jamarşji orondoxihoo jixe olon baina. Manaida ton tomo predpliaatiduud bii, dunda ba zize predprijaatinuud ton yseen. Narkomaad bolbol gigantomaanitai temeseldenь, BKP(b)-ein CK-da ba SSSR-ei SNK-da tuhalaxa johotoi, tere xadaa projektiirovaniiiji haizaruulgiin xeregte tylxigşenь baixa johotoi. Jixe bişeşji haanь, zavoodiiji barixadaa, dvooroinь jixe baixiin tula, tereende xeden arbaad gektaar gazariiji tahalaza ygedeg, xarin tereeniiji debisxerlexe, gereltyylxe, xamagaalxa, aliş teeşenь kanalizaaca ba vodoprovoodiiji jabuulxa xeregtei. Projeektne xereg xadaa myn baha eertee xaixaramziiji xanduulxa johotoi. Faabrikanuud bolbol toi şine projeektnyydei johoor, zygeer ylyy gargaşanuudgyigeer barigdaxiinь tula, ylyy gargaşanuudiiji likvidiiroveleze byxii şuxala zyilnyydiiji xaraalxiin tyla, projeektne xeregiiji haizaruulxa talaar soveed zasagai direktiivenyydiiji bejelyylxiin tylee temeselde, Narkomaad orolsoxo bolxonь xa.

* * *

SSSR-ei SNK bolbol barilgiin Narkomaadiiji baiguulxa tuxai duradxaltaigaar, SSSR-ei Verxoovno Soveedte oroxiin tula byxii barimtanuudtai baina. Tyryyşeer, bidener xadaa barilgiin ypravleeninyydiiji, promiişlenno predprijaatinuudta promiişlenno narkomaaduudai barilgiin treestnyydte ba barilgiin glaavkanuudta ilgan oruulxa zamaar jabaabdi, mynee barilgiin xeregei organizaaciin ondoo staadida, barilgiin organizaacanuudiiji promiişlenno narkomaaduudhaa tahalan ilgabarilaxa staadida şilzen orozo, barilgiin bejee daangi Narkomaadiiji baiguulnabdi. Ene xadaa soveed xeden arbaad ba zuugaad faabrikanuud ba zavooduudiiji baiguulhan, barilgiin xydelmerişedte, inzeneerno-texniiçeske xydelmerilegşedte tuilahan amzaltanuudaa oloşo ruulxa, dutuunuudaa usadxaxa ba tiin, barilgiin indyystriiiji aradai azaxiin tyryy halbarid oruulxa ba gurbadugaar tabanzilde promiişlennostiiin barilgiin tuilai jixe plaanai amzaltatai gaar dyyrgegdexiijinь xangaxa argabaidaliiji ygexe baina. (**Nerjeme, udaan aplodismeentnyyd**).

Шэнэ номууд

Гүрэнэй Бурят-Монгол хэблэл болбол бурят-монгол хэлэн дээрэ дородурсагдагша номуудые гаргаба:

ЛЕНИН В. И. Кооперацын тухай. 20 хуудаһан. Тираж 10000. Сэн 20 мүнгэн.

СТАЛИН И. В. Стахановцануудай Бүхэсоюзна анхадугаар совещани дээрэ хэлэһэн үгэ. 40 хуудаһан. Тираж 10000. Сэн 20 мүнгэн.

СТАЛИН И. В. Партиин XVIII съезд дээрэ, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй хүдэлмэри тухай хэлэһэн отчетно доклад. 64 хуудаһан. Тираж 10000. Сэн 25 мүнгэн.

МОЛОТОВ В. СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын гурбадахи табанжилэй план. 1939 оной мартын 14-17 үдэрнүү[д]тэ ВКП(б)-эйн XVIII съез[д] дээрэ хэлэһэн доклад ба т[...] гэсхэлэй үгэ. 91 хуудаһа[н]. Тираж 10000. Сэн 50 мүнгэ[н].

МАНУИЛЬСКИИ Д. ВКП(б)-эйн XVIII съезд дээрэ, ВКП(б)-эйн ИККИ-дэхи делега[ци] доклад. 56 хуудаһан. Тир[аж] 10000. Сэн 20 мүнгэн.

СОВЕТСКЭ ЗАСАГАЙ [...] ЖЭЛ. Статистическэ сборн[ик] (Пропагандистнарта хэрэг[тэй] дэхэ цифровой матери[ал]. Хоёрдохи хэблэлһээ орш[уу]лагдаба. (СССР-эй Гүрэ[нэй] Планово Комиссиин ажа[хын] бүридхэлэй центральна упр[ав]лени). 112 хуудаһан. Ти[раж] 4000. Сэн 80 мүнгэн.

Харюусалгата редакторай орлогшо Г. ДАШИЦЫРЕНОВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44, отв. секретаря 3-23, Сельхозотдел — 7-55, Промот

БМАССР-эй НКМП-эй типографи. Уполглавлит № 9